

GMINNY PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE ORAZ OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE NA LATA 2014- 2016

Wstęp.

Przemoc w rodzinie rozumiana jest jako jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste członków rodziny, a także innych osób wspólnie zamieszkujących lub gospodarujących, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą, zgodnie z art. 2, ust. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.

Zjawisko przemocy w relacjach rodzinnych stanowi poważne wyzwanie dla samorządów lokalnych, które zgodnie z preambułą do ustawy, mają obowiązek zapewnić wszystkim obywatelom równe traktowanie i poszanowanie ich praw i wolności, a także podejmować działania służące zwiększeniu skuteczności przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Od wielu lat w Cieszynie podejmowane są działania zmierzające z jednej strony do ograniczenia zjawiska przemocy, a z drugiej – pomocy osobom, które znalazły się w krzywdzącej dla siebie sytuacji oraz działań mających na celu szeroko rozumianą profilaktykę przeciwdziałania przemocy.

Przystępując do opracowania Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2014 - 2016 przyjęto następujące założenia:

- kontynuację celów i działań z Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar na lata 2011-2013, z uwzględnieniem uwag i analiz z jego realizacji,
- realizację zadań wynikających z aktów prawnych głównie Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 roku w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” oraz znowelizowanej ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie,
- dążenia do wzmocnienia systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie w Cieszynie z uwzględnieniem warunków Cieszyna i dotychczasowych działań podejmowanych na terenie miasta,
- monitoring, ewaluacji i superwizji, jako metod wspierania rozwoju zawodowego jego realizatorów, zwiększające jakość i efektywność pomocy niesionej osobom dotkniętym przemocą w rodzinie.

Realizacja Programu w efekcie zakłada, że nastąpi dalszy wzrost świadomości społecznej na temat zjawiska przemocy, przypadki przemocy będą rozpoznawane wcześniej i skuteczniej, a także wzmocniony zostanie zintegrowany i efektywny system pomocy osobom doznającym przemocy w rodzinie.

Rozdział I. Podstawy prawne Programu.

1. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz.U. 2005 Nr 180, poz.1493 z późn. zm.).
2. Ustawa z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tekst jednolity: Dz. U. z 2012 roku poz. 1356 z późn. zm.).
3. Ustawa z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (tekst jedn. Dz.U. z 2013, poz. 182 ze zm.).
4. Rozporządzenie Rady Ministrów z 13 września 2011 roku w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz formularzy „Niebieska Karta” (Dz.U. nr 209, poz. 1245).
5. Uchwały Rady Miejskiej Cieszyna Nr VII/54/11 z dnia 14 kwietnia 2011 roku w sprawie określenia trybu i sposobu powoływania i odwoływania członków Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Rozdział II. Diagnoza problemu przemocy w rodzinie.

1. Opis problemu.

Przemoc w rodzinie, można zdefiniować jako zamierzone i wykorzystujące przewagę sił działanie skierowane przeciw członkowi rodziny, które narusza jego prawa i dobra osobiste powodując cierpienie i szkody. Zdarza się, że w związkach partnerskich dochodzi do dotkliwych pobić, wulgarnego traktowania, poniżania, ograniczania praw partnerom.

Przemoc w rodzinie charakteryzuje się tym, że:

- jest intencjonalna (jest zamierzonym działaniem lub zaniechaniem tego działania, ma na celu kontrolę nad ofiarą),
- narusza prawa i dobra osobiste ofiary (sprawca wykorzystując przewagę siły, narusza podstawowe prawa człowieka, np.: prawo do netykalności fizycznej, godności, szacunku),
- powoduje cierpienie i ból (sprawca naraża zdrowie i życie ofiary; doświadczenie cierpienia sprawia, że ofiara ma mniejszą zdolność do samoobrony),
- istnieje wyraźna asymetria sił (sprawca ma wyraźną przewagę nad ofiarą).

Przemoc w rodzinie jest zjawiskiem złożonym, przybierającym najróżniejsze formy, w tym:

- przemocy fizycznej – obejmującej wszelkie działania, które wyrządzają ból i cierpienie fizyczne, np.: bicie, popychanie, kopanie, porzucenie w niebezpiecznej okolicy itp.,
- przemocy psychicznej – są to działania krzywdzące, które wykorzystują mechanizmy procesów psychologicznych, np.: poniżanie, wyzywanie, stosowanie gróźb, naśmiewanie się z poglądów, kontrolowanie i ograniczanie kontaktów itp.,
- przemocy seksualnej – polegającej na naruszaniu intymności pożycia, np.: wymuszanie pożycia, wymuszanie nieakceptowanych zachowań seksualnych, sadystyczne formy współżycia, narażanie dzieci na kontakt z pornografią i zachowaniami seksualnymi itp.,

- przemocy ekonomicznej – dotyczącej warunków materialnych, opierającej się zazwyczaj na uzależnieniu ofiary od statusu materialnego sprawcy, np.: niezaspokojenie materialnych potrzeb rodziny, uniemożliwianie podjęcia pracy zarobkowej, odbieranie poborów itp.,
- przemocy zaniedbania – stosowanej najczęściej wobec dzieci.

Przemoc w rodzinie jest zjawiskiem wieloaspektowym, dlatego pomoc rozpatrywana musi być w wielu wymiarach, tj. prawnym, psychologicznym, społecznym i moralnym.

Pomaganie ofiarom przemocy w rodzinie wymaga innego podejścia niż w wypadku pozostałych form przemocy, ponieważ mamy do czynienia z przestępstwem, bądź jego domniemaniem, gdzie ten sam sprawca wielokrotnie przez długi okres stosuje przemoc wobec tej samej ofiary. Podkreślić należy dużą zależność między ofiarą a sprawcą, których łączą więzy rodzinne, sprawy majątkowe, uczuciowe, co jest źródłem dodatkowego stresu ofiar i trudności osób pomagających.

2. Opis działań i organizacji systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie funkcjonującego na terenie Cieszyna.

W Cieszynie jest opracowany i funkcjonuje system przeciwdziałania przemocy w rodzinie. W latach 2011 – 2013 realizowane były wszystkie zadania wynikające z ustaw, rozporządzeń oraz innych aktów prawnych dotyczących przemocy w rodzinie.

Pracuje 20 osobowy Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie (powołany zarządzeniem Burmistrza Miasta Cieszyna Nr 447/3/11 z dnia 29 czerwca 2011 roku, na podstawie porozumień i skierowań, zgodnie z nowelizacją ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie).

W skład Zespołu Interdyscyplinarnym wchodzi przedstawiciele:

1. Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Cieszynie;
2. Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych;
3. Szpitala Śląskiego w Cieszynie;
4. Zespołu Poradni Psychologiczno – Pedagogicznych w Cieszynie;
5. Prokuratury Rejonowej w Cieszynie;
6. Komendy Powiatowej w Cieszynie;
7. Stowarzyszenia Pomocy Wzajemnej „Być Razem” w Cieszynie;
8. Towarzystwa Przyjaciół Dzieci Oddział Powiatowy w Cieszynie;
9. Przedszkola Integracyjnego nr 2 przy ul. Trzanowskiego (przedstawiciel placówek oświatowych szczebla przedszkolnego);
10. Szkoły Podstawowej nr 3 (przedstawiciel placówek oświatowych – szczebla szkół podstawowych);
11. Gimnazjum nr 2 (przedstawiciel placówek oświatowych szczebla gimnazjalnego);
12. Gimnazjum nr 3 (przedstawiciel placówek oświatowych szczebla gimnazjalnego);
13. Zespołu Szkół Ekonomiczno-Gastronomicznych w Cieszynie (przedstawiciel placówek oświatowych szczebla ponad gimnazjalnego);
14. Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Cieszynie;
15. Sądu Rejonowego w Cieszynie;
16. Prokuratury Rejonowej w Cieszynie.

Realizowane cele w pracy Zespołu i Grup Roboczych:

- poprawa przepływu informacji i organizacji działań na rzecz osób doznających przemocy w rodzinie,
- poprawa jakości i efektywności współpracy,
- realizacja założeń ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie i procedury „Niebieski Karty”,
- inicjowanie działań przeciw przemocy na terenie gminy i współtworzenie Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie,
- praca nad pełniejszym wykorzystaniem przez osoby doznające przemocy istniejących placówek i realizowanych programów,
- organizacja i popularyzacja szkoleń,
- koordynacja działań i inicjatyw poszczególnych placówek,
- realizacja kampanii ogólnopolskich i lokalnych,
- podejmowanie współpracy z innymi gminami oraz powiatem w zakresie nowych rozwiązań organizacyjnych i programowych.

Każda z instytucji i organizacji podejmuje działania w ramach swoich kompetencji i możliwości oraz zgodnie z zakresem przepisów prawnych regulujących zakres ich działalności.

Obsługę administracyjno-organizacyjną oraz koordynację działań programowych Zespołu Interdyscyplinarnego, grup roboczych, Procedury „Niebieskie Karty” i Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie realizuje dwóch pracowników socjalnych obsługujących Punkt Konsultacyjny ds. Przemocy Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Cieszynie. Jest to również główny Punkt Informacyjny o realizowanych w Cieszynie działaniach organizacyjnych i programowych dotyczących przemocy w rodzinie.

Dla usprawnienia pracy organizacyjnej i merytorycznej oraz poprawy przepływu informacji, członkowie Zespołu:

1. Pracują w oparciu o regulamin określający warunki i zasady pracy w Zespole.

2. Realizują zadania w oparciu o 2 stałe grupy robocze pod nazwami:

- **Zespół Interwencyjny** – zajmujący się: bieżącą obsługą przypadków, w procedurze „Niebieskie Karty” (analiza kart „A”, realizacja karty „C” i „D”, podejmowanie działań interwencyjnych w środowisku zagrożonym, opracowanie indywidualnego planu pomocy dla każdej rodziny, z uwzględnieniem wszystkich jej członków, powoływaniem grup roboczych do indywidualnych przypadków, opracowaniem zasad postępowania i pracy z rodzinami doznającymi przemocy, zgodnie z założeniami i wymaganiami ustawy o przeciwdziałaniu przemocy i rozporządzeniu w sprawie Procedury „Niebieskie Karty”

- **Zespół diagnostyczno-programowy** - zajmujący się: analizą realizowanych programów i działań w gminie, diagnozą potrzeb i oczekiwań, wnioskowaniem i proponowaniem kierunków programowych.

3. Kontaktują się w oparciu o opracowany system przepływu informacji między członkami zespołu.

4. Posiadają pakiety zawierające wszystkie akty prawne dotyczące przeciwdziałania przemyocy, pracy zespołów interdyscyplinarnych, grup roboczych oraz wzory stosownych dokumentów. W toku pracy Zespołu pakiety są na bieżąco aktualizowane.
5. Złożyli stosowne oświadczenia dotyczące zobowiązania do zachowania w tajemnicy danych powziętych podczas pracy w Zespole Interdyscyplinarnym i grupach roboczych.
6. Stosują zasady poufności i właściwego przepływu informacji w procedurze „Niebieskie Karty”, przechowywania dokumentów ze szczególnym zwróceniem uwagi na fakt, że są to dane poufne, wrażliwe i wymagają szczególnego zabezpieczenia.
7. Realizują opracowaną, we współpracy z Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej procedurę wewnętrznego obiegu, przechowywania i tworzenia dokumentów Zespołu.
8. Szkolą się w zakresie merytorycznym i programowym z tematyki przemyocy w rodzinie oraz realizacji procedury „Niebieskich Kart”, w świetle znowelizowanej ustawy. Członkowie Zespołu publikacje i materiały tematyczne pomocne przy realizacji zadań.
9. Realizują przyjętą zasadę analizy każdego przypadku, z opracowaniem dla niego indywidualnych wytycznych w pracach stałej grupy roboczej, a w szczególnych przypadkach powoływania indywidualnych grup roboczych.
10. Realizują i popularyzują w swoich grupach zawodowych cele, założenia i zadania Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie.
11. Zbierają, analizują i przekazują dane o działaniach i realizowanych programach w Cieszynie, potrzebne do aktualizacji bazy danych i oceny realizowanych zadań i programów oraz potrzeb środowiska.

1) Instytucje publiczne wchodzące w skład systemu i ich zadania:

- a) Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej:
  - Prowadzenie Punktu Konsultacyjnego dla ofiar przemyocy oraz obsługi merytorycznej i informacyjnej.
  - Realizacja procedury „Niebieskie Karty” (w zakresie pomocy społecznej) w Ośrodku Pomocy w Cieszynie i obsługa socjalna w tym ofiar przemyocy z innych gmin, które przebywają w Powiatowym Ośrodku Wsparcia.
  - Organizacja i koordynacja działań Interdyscyplinarnego Zespołu Interdyscyplinarnego Zespołu do Spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz prowadzenie dokumentacji.
  - Obsługa merytoryczna pracy i zadań Zespołu Interdyscyplinarnego do Spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, stałych i indywidualnych grup roboczych oraz prowadzenie dokumentacji tych działań.
  - Indywidualna praca terapeutyczno – konsultacyjna z członkami rodzin.
  - Opracowanie i realizacja programów w obszarze przeciwdziałania przemyocy w rodzinie oraz pozyskiwanie na ten cel środków wewnętrznych i zewnętrznych.
  - Udział i organizacja regionalna ogólnopolskich kampanii oraz organizacja lokalnych kampanii informacyjnych i społecznych na rzecz rodziny i przeciwdziałania przemyocy w rodzinie.
  - Podejmowanie i organizacja działań edukacyjnych, szkoleniowych głównie nakierowanych na podnoszenie wiedzy i kompetencji kadry Ośrodka, Ze-

społu Interdyscyplinarnego i przedstawicieli placówek i instytucji pracujących na rzecz rodziny i przeciwdziałania przemocy w rodzinie (ze środków własnych i zewnętrznych).

- Współpraca z placówkami i instytucjami działającymi w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Zbieranie i przekazywanie informacji na temat działań i inicjatyw podejmowanych przez te placówki.
- Opracowywanie gminnych programów i sprawozdań oraz założeń strategii i diagnoz w zakresie przeciwdziałania przemocy i pomocy ofiarom i sprawcom przemocy w rodzinie.

b) Komenda Powiatowa Policji:

- Przeprowadzanie interwencji i postępowań.
- Udział przedstawicieli w pracach Interdyscyplinarnego Zespołu ds. Przeciwdziałania Przemocy oraz stałej Grupy Roboczej – Zespole Interwencyjnym i indywidualnych Grupach Roboczych.
- Realizacja procedury „Niebieskie Karty”, prowadzenie postępowań.
- Akcje informacyjne, zapobiegawcze, profilaktyczne.
- Udział w szkoleniach.

c) Sąd Rejonowy (Kuratorzy Wydziału Karnego oraz Kuratorzy Wydziału Rodzinnego i Nieletnich):

- Podejmowanie działań zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa i zaleceniami Sądu.
- Konsultacje indywidualnych przypadków.
- Udział przedstawicieli w pracach Interdyscyplinarnego Zespołu ds. Przeciwdziałania Przemocy oraz indywidualnych Grupach Roboczych.
- Współpraca przy organizacji programów i kampanii.
- Współpraca z pracownikami socjalnymi, policjantami i pedagogami.

d) Pedagodzy szkolni i kadra pedagogiczna placówek oświatowych:

- Współpraca w indywidualnych przypadkach.
- Udział przedstawicieli w pracach Interdyscyplinarnego Zespołu ds. Przeciwdziałania Przemocy oraz stałej Grupy Roboczej – Zespole programowo-diagnostycznym.
- Konsultacje i współpraca z placówkami i instytucjami działającymi w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
- Tworzenie i realizacja programów profilaktycznych, w tym udział w programach realizowanych i zleconych przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej.
- Udział w szkoleniach.
- Realizacja kampanii lokalnych i ogólnopolskich.

e) Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie:

- Realizacja programu korekcyjno – edukacyjnego dla osób stosujących przemoc w rodzinie, w zakresie wynikającym z ustawy.
- Finansowanie i nadzór nad Powiatowym Ośrodkiem Wsparcia, w zakresie wynikającym z porozumienia między gminami, a Starostwem.

- f) Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych:
- Podejmowanie działań motywujących do leczenia wobec osób nadużywających alkoholu, w tym sprawców przemocy w rodzinie.
  - Rozmowy motywacyjne ze sprawcami przemocy domowej.
  - Współpraca z pracownikami socjalnymi.
  - Współpraca z placówkami i instytucjami działającymi w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
  - Realizacja kampanii lokalnych i ogólnopolskich.

2) **Organizacje pozarządowe wchodzące w skład systemu i ich zadania:**

a) Stowarzyszenie Pomocy Wzajemnej „Być Razem”:

- Prowadzenie Powiatowego Ośrodka Wsparcia dla ofiar przemocy (pomoc interwencyjna, schronienie dla kobiet i dzieci - ofiar przemocy, pomoc psychologiczna i socjalna, pomoc materialna, telefon zaufania). Zadanie realizowane w drodze konkursu - zlecone przez Starostwo cieszyńskie.
- Udział przedstawicieli w pracach Interdyscyplinarnego Zespołu ds. Przeciwdziałania Przemocy oraz stałej Grupy Roboczej - Zespole Interwencyjnym).
- Prowadzenie Centrum Profilaktyki Edukacji i Terapii „Kontakt” (indywidualna pomoc psychologiczna, pomoc prawna, grupy wsparcia, grupy socjoterapeutyczne, warsztaty terapeutyczne, realizacja programu korekcyjno – edukacyjnego dla sprawców przemocy w rodzinie, realizacja programów profilaktycznych i edukacyjnych). Część zadań, szczególnie indywidualna pomoc psychologiczna, pomoc prawna i niektóre programy, realizowane, w drodze konkursu, zadania zlecone przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej.
- Realizacja programów dla sprawców przemocy, prowadzonych w Centrum Edukacji Socjalnej, zadanie realizowane w drodze konkursu zlecone przez Starostwo cieszyńskie.
- Prowadzenie Domu Matki i Dziecka „Słonecznik” (udzielanie schronienia na dłuższy pobyt, pomoc psychologiczna i socjalna skierowana do matek z dziećmi, w tym ofiar przemocy), dla mieszkanek Cieszyna, zadanie realizowane w drodze konkursu zlecone przez Gminę Cieszyn.
- Współpraca z placówkami i instytucjami działającymi w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
- Realizacja kampanii lokalnych i ogólnopolskich.

b) Towarzystwo Przyjaciół Dzieci oddział w Cieszynie:

- Udział przedstawicieli w pracach Interdyscyplinarnego Zespołu ds. Przeciwdziałania Przemocy oraz stałej Grupy Roboczej – Zespole programowo-diagnostycznym.
- Opracowanie i realizacja programów profilaktycznych i edukacyjnych, zadanie częściowo realizowane, w drodze konkursu - zlecone przez Gminę Cieszyn.
- Prowadzenie placówek wsparcia dziennego o charakterze socjoterapeutycznym (grupowa i indywidualna pomoc dzieciom i rodzicom, grupy

warsztatowe, realizacja programów profilaktycznych i edukacyjnych). Część zadań, realizowane, w drodze konkursu - zlecone przez Gminę Cieszyn.

- Współpraca z placówkami i instytucjami działającymi w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
- Realizacja kampanii lokalnych i ogólnopolskich.

c) Stowarzyszenie im. S. Brzozowskiego prowadzące Świetlicę Krytyki Poli - tycznej „Na Granicy” – świetlica socjoterapeutyczna dla dzieci i młodzieży.

Jednostki podejmują działania o charakterze interdyscyplinarnym, w ramach swojego zakresu obowiązków i zadań służbowych.

3. Dane liczbowe dotyczące zjawiska przemocy na terenie Cieszyna za lata 2011-2013.

W celu zdiagnozowania skali zjawiska przemocy w rodzinie w Cieszynie wykorzystano dane Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Cieszynie, Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Cieszynie oraz placówek specjalistycznych Stowarzyszenia Pomocy Wzajemnej „Być Razem” – partnera strategicznego Gminy w prowadzeniu działań w zakresie przeciwdziałania przemocy.

1) Dane liczbowe Zespołu Interdyscyplinarnego w Cieszynie dotyczące zjawiska przemocy w rodzinie na podstawie „Niebieskich Kart” (tabele 1 – 3).

Tabela 1: Liczba spotkań i pracy Zespołu Interdyscyplinarnego w ujednoliconym systemie pracy wszystkich służb.

Rok	Liczba spotkań Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy	Liczba spotkań Zespołu Interwencyjnego	Liczba spotkań konsultacyjnych (uzupełniających pracę Zespołu Interwencyjnego)	Liczba grup roboczych powołanych do indywidualnych przypadków
2011	4	2	5	4 (7 spotkań)
2012	5	9	38	19 (58 spotkań)
2013	5	11	48	15 (55 spotkań)

W latach 2012- 2013 zwiększyła się liczba spotkań w ramach pracy Zespołu Interdyscyplinarnego i stałej Grupy Roboczej w związku ze zintegrowanym i skoordynowanym systemem pracy różnych służb na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Wyższa aktywność i skuteczność systemu wynika także z dobrej współpracy wielu jednostek zajmujących się problemem przemocy w Cieszynie.

Tabela 2: Wykaz ilościowy „Niebieskich Kart”

Rok	Liczba „Niebieskich Kart”	Instytucje zgłaszające	Rodzaje przemocy	Liczba osób objętych pomocą	W tym dzieci krzywdzonych
2011	63	brak danych ujednoliconych	brak danych ujednoliconych	101	34
2012	63	25 – MOPS 27 – Policja 2 – Stowarzyszenie „Być Razem” 4 – GKRPA 4 – szkoły 1 – przedszkole	49 – fizyczna i psychiczna 14 – psychiczna 9 – współwystępowała seksualna	211	58
2013	69	18 – MOPS 41- Policja 5 – POW 4 – GKRPA 1 – szkoła	56 – fizyczna i psychiczna 13 – psychiczna 7 – współwystępowała seksualna	219	59

Zwiększyła się liczba osób zgłaszających akty przemocy w rodzinie bezpośrednio na Policji, wynika to z większej świadomości społecznej oraz mniejszych obaw osób, które doznały przemocy w rodzinie przed działaniami służb policyjnych.

Tabela 3: Dane dodatkowe z „Niebieskich Kart”

Rok	Współwystępowanie alkoholu	Liczba sprawców kierowanych do programu korekcyjno-edukacyjnego	Ilość spraw kierowanych do Sądu Rejonowego	Ilość spraw w równoczesnym postępowaniu karnym
2011	14 przypadków	–	9	3
2012	51 przypadków	26	22	12
2013	53 przypadki	32	21	19

W dużym procencie przypadków współwystępował fakt używanie alkoholu (o tym mówiły ofiary przemocy) w rodzinach dotkniętych przemocą. W większości nie były to przypadki nadużywania alkoholu czy uzależnienia, ale incydentalne zdarzenia, które towarzyszyły aktom przemocy w stosunku do członków rodziny.

2) Dane liczbowe Stowarzyszenia Pomocy Wzajemnej „Być Razem”.

Tabela 4: Pomoc całodobowa dla ofiar przemocy

Pomoc udzielana w Hostelach „Przeciw Przemocy – Wyrównać Szanse” (do III 2012) oraz w Powiatowym Ośrodku Wsparcia dla Osób Dotkniętych Przemocą w Rodzinie (od IV 2012)						
Rok	Liczba osób	Liczba rodzin	Osoby w związkach partnerskich	Dzieci	Inni	Liczba mieszkańców Cieszyna (kobiet i dzieci)
2011	27	12	11	15	1	15
2012	32	19	14	13	5	20
2013	58	26	25	32	1	20

Tabela 5: Dane dotyczące telefonu zaufania

Liczba osób, które skorzystały z telefonu zaufania w ramach Hostelów „Przeciw Przemocy – Wyrównać Szanse” (do III 2012) oraz w Powiatowym Ośrodku Wsparcia dla Osób Dotkniętych Przemocą w Rodzinie (od IV 2012)			
Rok	2011	2012	2013
Liczba osób	179	164	306

Zwiększyła się liczba osób szukających pomocy poprzez telefon zaufania, co jest wynikiem zwiększającej się świadomości mieszkańców Cieszyna. Jednym z głównych zadań telefonu zaufania jest zachęcenie osób zagrożonych i dotkniętych przemocą do bezpośredniego kontaktu ze specjalistami, zamiast rozmów telefonicznych, których efekty są nietrwałe, jednakże bardzo pomocne.

3) Dane liczbowe dotyczące pracy Punktów Konsultacyjnych i Ośrodka Wsparcia

Tabela 6: Interwencja kryzysowa (osoby, które korzystały z pomocy w związku z sytuacją przemocy w rodzinie)

Rok	Interwencja kryzysowa	Ilość rodzin	W tym w związkach partnerskich	W tym dzieci	Inni	Osoby po 60 r.ż.
2011	620	294	310	218	92	46
2012	535	385	320	161	54	7
2013	960	822	604	162	194	21

Tabela 7: Inne formy pomocy terapeutycznej

Rok	Ilość osób ogółem	Ilość rodzin	Programy ochrony ofiar	Programy terapeutyczne
2011	321	201	128	193
2012	367	245	72	295
2013	459	344	152	288

Powyższe dane dotyczą pracy trzech Punktów Konsultacyjnych (ul. Skrajna 5, ul. Mała Łąka 17a, ul. Ks. Janusza 3) i Ośrodek Wsparcia (bez miejsc całodobowych, ul. Ks. Janusza 3). Zwiększyła się ilość osób korzystających z różnych form pomocy, ponieważ zwiększyły się środki przeznaczone na realizację tego celu oraz oferta pomocy. Sprawnie funkcjonująca na terenie Cieszyna sieć punktów konsultacyjno - informacyjnych oraz działania podejmowane przez pracowników służb pracujących w ramach Zespołu Interdyscyplinarnego spowodowały wzrost liczby osób, które uzyskały pomoc w placówkach Stowarzyszenia „Być Razem”. To także efekt zwiększającej się świadomości mieszkańców miasta, a także rosnącej wiedzy na temat tego, gdzie można uzyskać pomoc, jeżeli jest się zagrożonym przemocą rodzinną, bądź się jej doświadcza.

4. Wnioski.

Analiza danych dotyczących zjawiska przemocy oraz posiadanych zasobów pozwala na wskazanie mocnych i słabych stron funkcjonującego systemu przeciwdziałania przemocy.

Mocne strony to:

- dobrze funkcjonujące specjalistyczne placówki oferujące pomoc ofiarom przemocy, w tym pomoc prawną, psychologiczną, socjalną, w razie potrzeby schronienie;
- sprawne działania interdyscyplinarne w sytuacjach kryzysowych;
- wieloletnie doświadczenie w pracy interdyscyplinarnej (od 1998 roku działający Interdyscyplinarny Zespół Konsultacyjno – Koordynacyjny ds. przeciwdziałania przemocy oraz zadaniowe zespoły interdyscyplinarne powoływane do konkretnych spraw);
- dobry przepływ informacji między placówkami działającymi w systemie;
- doświadczenie w realizowaniu kampanii ogólnopolskich i lokalnych;
- podejmowanie wspólnych działań edukacyjnych.

Słabe strony to:

- niewystarczająca oferta długoterminowej, kompleksowej terapii i pomocy dającej szansę powrotu do zdrowia i pełnego funkcjonowania społecznego, również po ustaniu przemocy (programy edukacji społecznej i wychowawczej dla rodzin);
- niewystarczająca oferta programów korekcyjno – edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w stosunku do dzieci, innych dorosłych członków rodziny, nie pozostających w relacjach partnerskich, (np. całoroczne programy korekcyjno- edukacyjny dla różnego rodzaju sprawców, z uwzględnieniem specyfiki grupy odbiorców);
- niewystarczająca oferta programów pracy z rodzinami niewydolnymi społecznie i wychowawczo (np. mieszkania readaptacyjne, preferencyjne warunki przyznawania lokali z zasobów gminy dla ofiar przemocy, mieszkania chronione, większa ilość asystentów rodziny);
- niewystarczająca pomoc prawna w formie bezpośredniego reprezentowania ofiar przemocy w sądzie i konsultowania bieżących spraw z Zespołem Interdyscyplinarnym;
- ograniczona akcja promocyjna w mediach.

Czynniki zewnętrzne sprzyjające:

- wprowadzenie ujednoczonych regulacji prawnych i administracyjnych;
- zwrócenie uwagi na interdyscyplinarność oraz współpracę między poszczególnymi służbami w nowych przepisach prawnych;
- rozwijanie współpracy między jednostkami samorządu terytorialnego różnych szczebli i zaangażowanie w tworzenie interdyscyplinarnych działań.

Zagrożenia zewnętrzne:

- brak ustawowych wskazań dotyczących finansowania zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie;
- biurokratyzacja i formalizacja działań.

Rozdział III. Cele i zadania Programu.

1. Cel główny Programu.

Celem głównym Programu jest zmniejszenie zjawiska przemocy w rodzinie i problemów z nim związanych na terenie gminy Cieszyn.

2. Cele szczegółowe

- 1) Zapewnienie kompleksowej pomocy rodzinom, w których występuje przemoc z uwzględnieniem potrzeb wszystkich członków rodzin.
- 2) Zwiększenie dostępności i efektywności działań profilaktycznych dotyczących przeciwdziałania przemocy w rodzinie adresowanych do różnych grup społecznych.
- 3) Zintegrowanie środowisk i działań na rzecz ograniczenia zjawiska przemocy w rodzinie oraz zwiększenie kompetencji zawodowych osób zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie.
- 4) Podniesienie świadomości społecznej na temat zjawiska przemocy w rodzinie.

3. Rodzaje działań.

- 1) Działania interwencyjne – opiekuńcze i terapeutyczne, kierowane do ofiar przemocy w rodzinie oraz pouczające i izolujące kierowane do sprawców przemocy.
- 2) Działania wspierające – psychologiczne, terapeutyczne i inne, kierowane do ofiar i świadków przemocy w rodzinie, sprawców, którzy zaprzestali przemocy.
- 3) Działania edukacyjno – korekcyjne – kierowane do osób uwikłanych w przemoc domową, nie radzących sobie z agresją w stosunku do członków rodzin.
- 4) Działania uprzedzające/profilaktyczne – diagnozujące, informacyjne, edukacyjne, kierowane do ogółu społeczeństwa, a także do osób pracujących z ofiarami i sprawcami przemocy w rodzinie.

4. Cele szczegółowe i zadania Programu.

Cele szczegółowe oraz służące ich osiągnięciu zadania i działania zawarte są w tabeli nr 1.

Tabela nr 1

1. Cel szczegółowy: Zapewnienie kompleksowej pomocy rodzinom, w których występuje przemoc z uwzględnieniem potrzeb wszystkich członków rodzin

Zadanie: a) Kompleksowa pomoc dla ofiar przemocy

Działania	Mierniki realizowanych zadań i celów	Realizatorzy/Partnerzy	Termin realizacji
<p><u>Działania interwencyjne:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> – podejmowanie interwencji w środowiskach dotkniętych przemocą w rodzinie, – opracowanie i realizacja planu pomocy w przypadkach wystąpienia przemocy, – monitorowanie sytuacji rodzin dotkniętych przemocą, – realizacja Procedury „Niebieskie Karty”, – zapewnienie kobietom i dzieciom całodobowego schronienia oraz pomocy specjalistycznej w sytuacji kryzysowej związanej z przemocą w Powiatowym Ośrodku Wsparcia dla Osób Dotkniętych Przemocą w Rodzinie, – prowadzenie telefonu zaufania. <p><u>Działania wspierające:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> – prowadzenie poradnictwa specjalistycznego: psychologicznego, prawnego, socjalnego, pedagogicznego, – prowadzenie grup wsparcia. 	<ul style="list-style-type: none"> – liczba interwencji, – liczba postępowań z użyciem procedury „Niebieskie Karty”, – liczba udzielonych świadczeń (osobodni) w Powiatowym Ośrodku Wsparcia, – liczba osób, którym udzielono schronienia oraz pomocy specjalistycznej w POW, w tym liczba dzieci, – liczba udzielonych porad i konsultacji w POW , – liczba osób, które skorzystały z telefonu zaufania, – liczba osób korzystających z pomocy specjalistycznej, – liczba udzielonych porad specjalistycznych, – liczba grup wsparcia. 	<p>Realizatorzy:</p> <ul style="list-style-type: none"> – MOPS Cieszyn, – Zespół Interdyscyplinarny, – grupy robocze, – organizacje pozarządowe. <p>Partnerzy:</p> <ul style="list-style-type: none"> – organizacje pozarządowe. 	<p>2014 – 2016</p>

Zadanie: b) Podejmowanie interwencji w sprawach dzieci, które są ofiarami i świadkami przemocy w rodzinie			
<p><u>Działania interwencyjne:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> – podejmowanie interwencji zgodnie ze zgłoszeniami, – uruchamianie procedur prawnych i pomoc w ich realizacji. <p><u>Działania wspierające:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> – prowadzenie poradnictwa specjalistycznego. 	<ul style="list-style-type: none"> – liczba przeprowadzonych interwencji wraz z podaniem przyczyny podjęcia działań, – liczba osób, którym udzielono porad i konsultacji specjalistycznych, – liczba spraw skierowanych do Sądu Rejonowego, – liczba przesłuchań dzieci w warunkach chronionych, – liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny. 	<p>Realizatorzy:</p> <ul style="list-style-type: none"> – MOPS Cieszyn, – Zespół Interdyscyplinarny, – grupy robocze, – organizacje pozarządowe. <p>Partnerzy:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Sąd Rejonowy, – Komenda Powiatowa Policji, – organizacje pozarządowe. 	2014 – 2016
c) Zapewnienie poczucia bezpieczeństwa dzieciom – ofiarom i świadkom przemocy w rodzinie			
<p><u>Działania wspierające:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> – udzielanie pomocy psychologicznej indywidualnej i grupowej, – udzielanie konsultacji rodzicom dzieci, które były ofiarami świadkami przemocy, – udzielanie informacji rodzicom i dzieciom o przysługujących prawach oraz zasadach i formach pomocy. <p><u>Działania uprzedzające:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> – rozpowszechnianie wśród mieszkańców Cieszyna informacji o przysługujących ofiarom i świadkom prawach oraz zasadach, miejscach i formach pomocy. 	<ul style="list-style-type: none"> – liczba placówek realizujących programy psychoedukacyjne dla dzieci, – rodzaj udzielonej pomocy, liczba odbiorców, – liczba realizowanych programów i liczba odbiorców, – liczba konsultacji udzielonych rodzicom. 	<p>Realizatorzy:</p> <ul style="list-style-type: none"> – MOPS Cieszyn, – Zespół Interdyscyplinarny, – grupy robocze, – organizacje pozarządowe. <p>Partnerzy:</p> <ul style="list-style-type: none"> – organizacje pozarządowe. 	2014 – 2016

Zadanie: d) Ochrona osób starszych i niepełnosprawnych doznających przemocy ze strony swoich bliskich lub opiekunów			
<p><u>Działania interwencyjne:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> – podejmowanie interwencji w środowiskach, w których występuje przemoc wobec osób starszych lub niepełnosprawnych, – wspólne działania pracowników różnych służb (np. wspólne wyjścia w środowisko, spotkania informacyjne, wymiana informacji). <p><u>Działania wspierające:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> – poradnictwo psychologiczne i socjalne. <p><u>Działania uprzedzające:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> – rozpowszechnianie informacji dotyczących zjawiska przemocy, zasad bezpieczeństwa, unikania zagrożeń, przysługujących praw oraz możliwości uzyskania pomocy, – organizowanie szkoleń dla rodzin, opiekunów i przedstawicieli grup zawodowych pracujących w jednostkach pomocy społecznej, podstawowej opiece zdrowotnej. 	<ul style="list-style-type: none"> – liczba i rodzaj placówek realizujących programy, – liczba realizowanych programów i szkoleń, – liczba i rodzaj odbiorców programów i szkoleń, – liczba i rodzaj interwencji. 	<p>Realizatorzy:</p> <ul style="list-style-type: none"> – MOPS Cieszyn, – Zespół Interdyscyplinarny, – grupy robocze, – organizacje pozarządowe. <p>Partnerzy:</p> <ul style="list-style-type: none"> – organizacje pozarządowe, – domy pomocy społecznej, – zakłady opieki zdrowotnej. 	<p>2014 – 2016</p>
Zadanie: e) Wspieranie oferty leczenia odwykowego w zakresie realizacji programów skierowanych do osób doznających przemocy w rodzinie oraz stosujących przemoc			
<p><u>Działania korekcyjno – edukacyjne:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> – motywowanie i kierowanie osób współuzależnionych, doznających przemocy oraz sprawców uzależnionych do programów realizowanych przez placówki leczenia odwykowego. 	<ul style="list-style-type: none"> – liczba i rodzaj programów, – liczba osób skierowanych do programów, – liczba sprawców przemocy, nadużywających alkoholu, motyw- 	<p>Realizatorzy:</p> <ul style="list-style-type: none"> – MOPS Cieszyn, – Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. 	<p>2014 – 2016</p>

<p><u>Działania wspierające:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> – dofinansowanie programów terapeutycznych realizowanych przez Poradnię Leczenia Uzależnienia od Alkoholu i Współuzależnienia w Cieszynie. 	<p>wanych do podjęcia terapii odwykowej,</p> <ul style="list-style-type: none"> – liczba sprawców przemocy, nadużywających alkoholu kierowanych na badanie w przedmiocie uzależnienia, – liczba wniosków kierowanych przez GKRPA do Sądu o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego, dotyczących sprawców przemocy, – wysokość środków finansowych przekazanych na wsparcie programów terapeutycznych. 	<p>Partnerzy:</p> <ul style="list-style-type: none"> – placówki leczenia odwykowego, – organizacje pozarządowe. 	
Zadanie: f) Oddziaływania terapeutyczno – edukacyjne wobec osób stosujących przemoc w rodzinie			
<p><u>Działania korekcyjno – edukacyjne:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> – realizacja programów terapeutyczno - edukacyjnych dla sprawców przemocy, którzy uczestniczyli w podstawowych programach edukacyjno – korekcyjnych, – realizacja programów edukacyjno – korekcyjnych dla rodziców i opiekunów nie radzących sobie z agresją w relacjach z dziećmi i osobami niepełnosprawnymi. <p><u>Działania wspierające:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> – zapewnienie indywidualnej pomocy psychologicznej i terapeutycznej dla osób nie radzących sobie z negatywnymi emocjami w relacjach rodzinnych, które dobrowolnie szukają pomocy. <p><u>Działania uprzedzające:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> – monitorowanie osób opuszczających zakłady karne, które były skazane za stosowanie przemocy domowej lub kiero- 	<ul style="list-style-type: none"> – liczba i rodzaj programów, – liczba odbiorców poszczególnych programów, – wykaz i liczba placówek realizujących programy dla osób stosujących przemoc w rodzinie. 	<p>Realizatorzy:</p> <ul style="list-style-type: none"> – MOPS Cieszyn, – Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, – organizacje pozarządowe. <p>Partnerzy:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, – organizacje pozarządowe. 	<p>2014 – 2016</p> <hr/> <p>2014 – 2016</p>

<p>wane przez sąd do programów edukacyjno – korekcyjnych i kierowanie ich do kontynuacji terapii.</p>			
<p>Zadanie: g) Opracowanie kompleksowego programu pracy z rodziną sprawcy przemocy kierowanego do programu korekcyjno - edukacyjnego</p>			
<p><u>Działania wspierające:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> – realizacja kompleksowego, równoległego programu pomocowego dla członków rodzin, w których wystąpiła przemoc. <p><u>Działania uprzedzające:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> – rozpowszechnianie informacji na temat zasad pracy z rodziną sprawcy będącego w terapii. 	<ul style="list-style-type: none"> – liczba i rodzaj działań. – ilość osób objętych pomocą. 	<p>Realizatorzy:</p> <ul style="list-style-type: none"> – MOPS Cieszyn, – Zespół Interdyscyplinarny, – grupy robocze, – organizacje pozarządowe. 	<p>2014 – 2016</p>

Zadanie: h) Zapewnienie bezpieczeństwa socjalnego osobom doznającym przemocy w rodzinie			
<p><u>Działania wspierające:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> – praca socjalna, – udzielanie pomocy w pozyskaniu mieszkania, – udzielanie pomocy w aktywnym poszukiwaniu pracy, <hr/> <ul style="list-style-type: none"> – organizowanie mieszkań readaptacyjnych dla ofiar przemocy, które przeszły program terapeutyczny, podjęły kroki prawne i rozpoczęły proces usamodzielnienia się od sprawcy. 	<ul style="list-style-type: none"> – liczba osób, które były objęte pracą socjalną – liczba osób, które otrzymały mieszkanie socjalne, – liczba utworzonych mieszkań, – liczba osób, które korzystają z mieszkań readaptacyjnych. 	<p>Realizatorzy:</p> <ul style="list-style-type: none"> – MOPS Cieszyn, – organizacje pozarządowe, – Zespół Interdyscyplinarny. <p>Partnerzy:</p> <ul style="list-style-type: none"> – ZBM Sp. z o.o., – Powiatowy Urząd Pracy. 	<p>2014 – 2016</p> <hr/> <p>2014 – 2016</p>
Zadanie: i) Pozyskiwanie środków na uruchomienie nowych programów, zgodnie z istniejącymi potrzebami			
<p><u>Działania uprzedzające:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> – opracowywanie projektów i składanie wniosków o dotacje na realizację zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w ramach różnych konkursów, – wspieranie organizacji pozarządowych i innych podmiotów działających w systemie przeciwdziałania przemocy, w pozyskiwaniu środków z zewnętrznych źródeł. 	<ul style="list-style-type: none"> – liczba opracowanych projektów, – liczba złożonych wniosków, – wysokość uzyskanych dotacji. 	<p>Realizatorzy:</p> <ul style="list-style-type: none"> – MOPS Cieszyn. <p>Partnerzy:</p> <ul style="list-style-type: none"> – organizacje pozarządowe, – Komenda Powiatowa Policji, – placówki oświatowe. 	<p>2014 – 2016</p>

2. Cel szczegółowy: Zwiększenie dostępności i efektywności działań profilaktycznych dotyczących przeciwdziałania przemocy w rodzinie adresowanych do różnych grup społecznych

Zadanie: a) Tworzenie bazy ofert programów profilaktycznych z zakresu przeciwdziałania przemocy oraz promocja programów w środowisku lokalnym

Działania	Mierniki realizowanych zadań i celów	Realizatorzy/Partnerzy	Termin realizacji
<p><u>Działania uprzedzające:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> – systematyczne gromadzenie ofert programów, – systematyczne gromadzenie adresów i telefonów jednostek realizujących programy. 	<ul style="list-style-type: none"> – liczba zgromadzonych ofert, – baza adresów i telefonów firm, instytucji i organizacji realizujących programy. 	<p>Realizatorzy:</p> <ul style="list-style-type: none"> – MOPS Cieszyn. 	<p>2014 – 2016</p>

Zadanie: b) Realizacja programów edukacyjnych adresowanych do dzieci i młodzieży, nauczycieli i pracowników żłobków, przedszkoli, szkół, innych placówek oświatowych oraz placówek opiekuńczo – wychowawczych

<p><u>Działania uprzedzające</u></p> <ul style="list-style-type: none"> – konsultacje w zakresie zapotrzebowania na konkretne programy i szkolenia z zakresu nieradzenia sobie z emocjami, agresywnymi zachowaniami, w tym przemocą rówieśniczą, adresowane do dzieci i młodzieży, nauczycieli i pracowników żłobków, przedszkoli, szkół, innych placówek oświatowych oraz placówek opiekuńczo – wychowawczych, – analiza i wybór odpowiednich ofert, – realizacja wybranych programów i szkoleń w zainteresowanych placówkach. 	<ul style="list-style-type: none"> – liczba przeprowadzonych konsultacji, – liczba i rodzaj zapotrzebowania, – liczba programów kierowanych do poszczególnych grup odbiorców, – liczba uczestników programów. 	<p>Realizatorzy:</p> <ul style="list-style-type: none"> – MOPS Cieszyn. <p>Partnerzy:</p> <ul style="list-style-type: none"> – placówki oświatowo – wychowawcze, – organizacje pozarządowe. 	<p>2014 – 2016</p>
--	---	--	--------------------

Zadanie: c) Kształtowanie umiejętności wychowawczych i społecznych u rodziców

<p><u>Działania wspierające:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> – prowadzenie poradnictwa rodzinnego, – prowadzenie grupy wsparcia dla rodziców z trudnościami wychowawczymi, – doradztwo dla rodzin zastępczych w których umieszczono dzieci ofiary przemocy w rodzinie, – praca asystentów rodziny, <p><u>Działania uprzedzające:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> – prowadzenie warsztatów umiejętności wychowawczych, – realizacja programów psychoedukacyjnych adresowanych do przyszłych rodziców, – organizacja spotkań z rodzicami we współpracy ze szkołami i w ramach pracy wychowawcy z rodzicami. 	<ul style="list-style-type: none"> – liczba osób, które skorzystały z poradnictwa, – liczba osób i rodzin korzystających z realizowanych programów, warsztatów i spotkań, – liczba grup wsparcia, – liczba rodzin zastępczych, które skorzystały ze wsparcia, – liczba rodzin biologicznych, które skorzystały z pomocy, – liczba rodzin objętych pracą asystentów rodziny. 	<p>Realizatorzy:</p> <ul style="list-style-type: none"> – MOPS Cieszyn, – organizacje pozarządowe. <p>Partnerzy:</p> <ul style="list-style-type: none"> – organizacje pozarządowe, – placówki oświatowe, – Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, – służby kuratorskie. 	<p>2014 – 2016</p>
--	---	---	--------------------

3. Cel szczegółowy: Zintegrowanie środowisk i działań na rzecz ograniczania zjawiska przemocy w rodzinie oraz zwiększenie kompetencji zawodowych osób zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie

Zadanie: a) Rozwijanie i umacnianie interdyscyplinarnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie

Działanie	Mierniki realizowanych zadań i celów	Realizatorzy/Partnerzy	Termin realizacji
<p><u>Działania interwencyjne:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> – realizacja zadań ustawowych przez Zespół Interdyscyplinarny do spraw przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz grupy robocze. <p><u>Działania uprzedzające:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> – bieżąca aktualizacja danych o zasobach i realizowanych programach w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, – gromadzenie i analiza danych pozyskiwanych ze wszystkich placówek i organizacji działających w systemie. 	<ul style="list-style-type: none"> – liczba spotkań Zespołu Interdyscyplinarnego do spraw przeciwdziałania przemocy w rodzinie, – liczba powołanych grup roboczych, – dostępna i aktualna baza danych, – wyniki sprawozdań. 	<p>Realizatorzy:</p> <ul style="list-style-type: none"> – MOPS Cieszyn, – Organizacje pozarządowe, – Zespół Interdyscyplinarny, – grupy robocze. 	2014 – 2016

Zadanie: b) Współpraca podmiotów wskazanych w Programie, w szczególności instytucji publicznych i organizacji pozarządowych oraz koordynacja działań podejmowanych w ramach Programu

<p><u>Działania uprzedzające:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> – organizowanie wspólnych spotkań i szkoleń pomiędzy różnych służb (seminaria, debaty), – konsultacje specjalistów, – udział w kampaniach ogólnopolskich i organizowanie 	<ul style="list-style-type: none"> – liczba i rodzaj szkoleń, – liczba uczestników szkoleń z uwzględnieniem miejsca ich pracy, – liczba i rodzaj realizowanych 	<p>Realizatorzy:</p> <ul style="list-style-type: none"> – MOPS Cieszyn, – organizacje pozarządowe, – Zespół Interdyscyplinarny . 	2014 – 2016
--	---	---	-------------

<p>wspólnych kampanii oraz przedsięwzięć o charakterze lokalnym,</p> <ul style="list-style-type: none"> – monitorowanie na bieżąco dostępności do placówek udzielających pomocy oraz możliwości udziału w programach. 	<p>kampanii,</p> <ul style="list-style-type: none"> – dostępna i aktualna baza danych , – liczba wizyt Zespołu Interdyscyplinarnego w placówkach pomagających . 		
Zadanie: c) Usprawnianie przebiegu informacji między instytucjami i organizacjami realizującymi Program			
<p><u>Działania uprzedzające:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> – stałe aktualizowanie danych teleadresowych oraz informacji o ofercie instytucji i organizacji realizujących zadania Programu, – systematyczne przekazywanie aktualnych danych teleadresowych oraz informacji o ofercie między instytucjami i organizacjami realizującymi Program, – przekazywanie informacji na temat oferty instytucji i organizacji prowadzących bezpłatną pomoc telefoniczną oraz portale tematyczne. 	<ul style="list-style-type: none"> – baza adresów i telefonów oraz oferty instytucji i organizacji pomagających. 	<p>Realizatorzy:</p> <ul style="list-style-type: none"> – MOPS Cieszyn, – Zespół Interdyscyplinarny. <p>Partnerzy:</p> <ul style="list-style-type: none"> – placówki oświatowo – wychowawcze, – placówki służby zdrowia, – Sąd Rejonowy, – Prokuratura Rejonowa, – organizacje pozarządowe. 	2014 – 2016
Zadanie: d) Aktualizacja i realizacja procedur oraz regulaminów działania w zakresie postępowania wobec osób doznających przemocy i stosujących przemoc w rodzinie			
<p><u>Działania uprzedzające:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> – realizacja i aktualizacja regulaminów i zasad pracy Zespołu Interdyscyplinarnego oraz Grup Roboczych. <hr/> <ul style="list-style-type: none"> – organizacja szkoleń i spotkań dla pracowników organizacji i instytucji realizujących standardy i procedury. 	<ul style="list-style-type: none"> – zasady pracy grup roboczych, – liczba powołanych grup roboczych, – liczba szkoleń i spotkań, – liczba uczestników szkoleń i spotkań. 	<p>Realizatorzy:</p> <ul style="list-style-type: none"> – MOPS Cieszyn, – Zespół Interdyscyplinarny, – grupy robocze. 	<p>2014 - 2016</p> <hr/> <p>2014 - 2016</p>

Zadanie: e) Wczesne rozpoznawanie i reagowanie na sytuacje, w których istnieje zagrożenie wystąpienia przemocy			
<p><u>Działania interwencyjne:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> – prowadzenie działań według procedur poszczególnych grup zawodowych i służb. <p><u>Działania uprzedzające:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> – identyfikacja sygnałów zagrożenia przemocą w rodzinie, – wczesna identyfikacja przypadków krzywdzenia dzieci. 	<ul style="list-style-type: none"> – liczba zgłoszonych przypadków zagrożenia przemocą w rodzinie, – liczba osób przeszkolonych w zakresie reagowania na sytuacje przemocowe , – liczba działań/przypadków. 	<p>Realizatorzy:</p> <ul style="list-style-type: none"> – MOPS, – Zespół Interdyscyplinarny, – Policja, – Punkt Interwencji Kryzysowej, – grupy robocze. <p>Partnerzy:</p> <ul style="list-style-type: none"> – placówki oświatowo – wychowawcze, – placówki służby zdrowia, – żłobki, – kościoły i związki wyznaniowe . 	<p>2014 – 2016</p>
Zadanie: f) Podnoszenie kwalifikacji grup zawodowych realizujących zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w tym członków Zespołu Interdyscyplinarnego do spraw przeciwdziałania przemocy w rodzinie			
<p><u>Działania uprzedzające:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> – podnoszenie kwalifikacji członków Zespołu Interdyscyplinarnego do spraw przeciwdziałania przemocy w rodzinie, <hr/> <ul style="list-style-type: none"> – organizowanie szkoleń dla grup zawodowych pracujących z dzieckiem i rodziną, – konsultacje w zakresie potrzeb szkoleniowych, – organizowanie szkoleń w zależności od potrzeb, 	<ul style="list-style-type: none"> – rodzaj i liczba szkoleń, – liczba uczestników szkoleń z uwzględnieniem miejsca pracy, – liczba konferencji i seminariów, – liczba uczestników konferencji i seminariów. 	<p>Realizatorzy:</p> <ul style="list-style-type: none"> – MOPS Cieszyn, – Zespół Interdyscyplinarny. <p>Partnerzy:</p> <ul style="list-style-type: none"> – organizacje pozarządowe, – kadra Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach, 	<p>2014 – 2016</p> <hr/> <p>2014 – 2016</p>

<ul style="list-style-type: none"> – rozpowszechnianie informacji o dostępnych „zewnętrznych” szkoleniach z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, – organizacja konferencji i seminariów służących poprawie współpracy i wymianie doświadczeń w ramach Programu. 		<ul style="list-style-type: none"> – Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Katowicach. 	
Zadanie: g) Superwizje dla realizatorów zadań w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie			
<p><u>Działania uprzedzające:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> – organizowanie superwizji i doradztwa specjalistycznego dla realizatorów zadań w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, zgodnie z potrzebami. 	<ul style="list-style-type: none"> – liczba superwizji, – liczba uczestników superwizji. 	<p>Realizatorzy:</p> <ul style="list-style-type: none"> – MOPS Cieszyn. <p>Partnerzy:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Zespół Interdyscyplinarny, – organizacje pozarządowe, – Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Katowicach. 	2014 – 2016

4. Cel szczegółowy: Podniesienie świadomości społecznej na temat zjawiska przemocy w rodzinie

Zadanie: a) Rozpowszechnianie informacji na temat przemocy w rodzinie, a w szczególności czynników i możliwości przeciwdziałania i ochrony przed przemocą

Działania	Mierniki realizowanych zadań i celów	Realizatorzy/Partnerzy	Termin realizacji
<p><u>Działania uprzedzające:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> – publikacja artykułów i informacji w prasie lokalnej, na stronach internetowych organizacji i instytucji realizujących zadania Programu, – realizacja kampanii i akcji informacyjnych, – popularyzacja oferty instytucji i organizacji prowadzących bezpłatną pomoc telefoniczną oraz portale tematyczne, – organizowanie spotkań z rodzicami w szkołach, – rozprowadzanie materiałów informacyjnych o problemie przemocy w rodzinie, – rozprowadzanie ulotek zawierających informacje o placówkach i instytucjach udzielających pomocy na terenie Cieszyna, – popularyzacja literatury na temat przemocy. 	<ul style="list-style-type: none"> – baza adresów i telefonów oraz oferty instytucji i organizacji pomagających, – liczba wydrukowanych i rozpowszechnionych ulotek, – liczba rozpowszechnionych innych materiałów informacyjnych, – liczba artykułów zamieszczonych w prasie lokalnej, na stronach internetowych, – liczba spotkań informacyjno – edukacyjnych, – wykazy literatury specjalistycznej. 	<p>Realizatorzy:</p> <ul style="list-style-type: none"> – MOPS Cieszyn, – Zespół Interdyscyplinarny. <p>Partnerzy:</p> <ul style="list-style-type: none"> – organizacje pozarządowe, – Wojewódzka Biblioteka Pedagogiczna, – kadra Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach. 	<p>2014 – 2016</p>

Zadanie: b) Współdziałal w organizacji kampanii społecznych ukierunkowanych na przeciwdziałanie przemocy w rodzinie, propagujących konstruktywne formy współżycia oraz wychowania w rodzinie			
<p><u>Działania uprzedzające:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> – udział w kampaniach o zasięgu ogólnopolskim, poprzez udział w szkoleniach, konferencjach, rozpowszechnianie informacji, ulotek, plakatów, organizowanie dyżurów interwencyjnych itp. 	<ul style="list-style-type: none"> – liczba i rodzaj zrealizowanych zadań w ramach kampanii, – liczba i rodzaj materiałów informacyjnych rozpowszechnionych w ramach kampanii. 	<p>Realizatorzy:</p> <ul style="list-style-type: none"> – MOPS Cieszyn, – Zespół Interdyscyplinarny. <p>Partnerzy:</p> <ul style="list-style-type: none"> – organizacje pozarządowe, – organizatorzy kampanii ogólnopolskich. 	2014 – 2016
Zadanie: c) Badanie postaw społecznych na temat zjawiska przemocy			
<p><u>Działania uprzedzające</u></p> <ul style="list-style-type: none"> – prowadzenie analizy na temat przemocy w rodzinie oraz dostępności oferty pomocowej, – analiza wyników i opracowanie uwag i wniosków do Programu. 	<ul style="list-style-type: none"> – liczba osób objętych badaniami, – wyniki badań, – liczba i rodzaj publikacji informujących o wynikach badań, – uwagi i wnioski z przeprowadzonych badań. 	<p>Realizatorzy:</p> <ul style="list-style-type: none"> – MOPS Cieszyn, – Zespół Interdyscyplinarny <p>Partnerzy:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Uniwersytet Śląski w Katowicach, – organizacje pozarządowe, – placówki oświatowe, – placówki pomocowe. 	2014 – 2016

Rozdział IV. Koordynacja i realizacja Programu.

1. Koordynator Programu.

- 1) Koordynatorem Programu jest Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Cieszynie.

2. Realizatorzy Programu.

- 1) Zespół Interdyscyplinarny do spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i powoływane grupy robocze.
- 2) Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Cieszynie.
- 3) Stowarzyszenie Pomocy Wzajemnej „Być Razem” (Powiatowy Ośrodek Wsparcia dla Osób Dotkniętych Przemocą w Rodzinie oraz Centrum Profilaktyki Edukacji i Terapii „Kontakt”).
- 4) Instytucje publiczne i organizacje pozarządowe realizujące zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Rozdział V. Ewaluacja Programu.

1. Narzędzia ewaluacji Programu.

- 1) Systematyczne zbieranie i analiza danych dotyczących realizacji Programu.
- 2) Systematyczna kontrola i monitoring realizowanych zadań pod względem jakości, czasu oraz efektywności.
- 3) Sporządzanie rocznych sprawozdań z realizacji Programu.
- 4) W okresie realizacji Programu zostanie przeprowadzona Diagnoza lokalnych zagrożeń społecznych.